

Hírlevél 2006/9.

- **DROGOK ÉS GÉPJÁRMŰVEZETÉS**
- **CLUB HEALTH 2006 KONFERENCIA**

DROGOK ÉS GÉPJÁRMŰVEZETÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Aggodalomra adnak okot az átlagpopuláció droghasználatának hatásai, így a biztonságos gépjármű-vezetési képesség befolyásolása is. Az alkoholos befolyásoltság alatti gépjárművezetés törvénysértésként szerepel minden tagállamban, de a droghasználatot ezidáig nem mindenhol említik a jogszabályok. Általánosan támogatott az a törekvés, hogy a közúti ellenőrzések során az alkoholos befolyásoltság mellett a drogok használatát is ellenőrizzék. Számos kutatás eredménye azt mutatja, hogy a gépjárművezetők körében a legális drog-használat prevalenciája (főként benzodiazepinek) magasabb, mint az illegális drogoké (főként kannabisz és opiátok).

Az ELDD (European Legal Database on Drugs) ez év júliusában megjelent összefoglalójában (Topic Overview) az EU tagállamok és Norvégia e témára vonatkozó jogi szabályozásának sokféleségét igyekszik bemutatni:

- van-e megfelelő intézkedés a kábítószerrel összefüggő jogszabályokban vagy a közúti közlekedés szabályozásában;
- milyen hatóanyagokat érint a szabályozás;
- a büntetés típusa és mértéke;
- van-e tolerancia határ a fogyasztás mértékét illetően;
- a gépjárművezetők megállíthatóak-e bármikor ellenőrzés céljából vagy szükséges valamely gyanú a rendőri intézkedéshez.

Az Európai Unió Tanácsának gépjárművezetői engedély kiadásáról szóló 91/439/EGK számú irányelvének (1991. 07. 29.) III. Függeléke szerint „Gépjárművezetői engedély nem állítható ki, illetve nem újítható meg ha az engedély kérvényezője pszichotrop anyag-függő vagy nem függő de rendszeresen pszichotrop anyagot használ”. Az orvosi receptre felírt gyógyszereket tekintve szintén megállapítja, hogy „Gépjárművezetői engedély nem állítható ki, illetve nem újítható meg ha az engedély kérvényezője bármilyen, a vezetési képességre hátrányosan ható formában pszichotrop anyagot használ, amennyiben a fogyasztott pszichotrop anyagmennyiség befolyásolja a kérvényező képességét a biztonságos járművezetésben”.

Az EU Akcióterve 2000-2004 célul tűzte ki a tagállamok számára a „gépjárművezetés kábítószeres és gyógyszerek hatása alatt” témában kutatások készítését, de abban az időszakban néhány ország inkább közvetlenül a büntethetőség jogi szabályozására koncentrált. A jelenlegi EU Akcióterv 2005-2008 felhívja a figyelmet a különböző szintereken végzett, így pl. a gépjárművezetéssel kapcsolatos célzott prevencióra is.

Az egyes országok szabályozásának vizsgálata során több tényezőt kell figyelembe vennünk: a használható és megbízható drog-tesztek elérhetősége; a kábítószeres és közúti vezetés közbiztonságra gyakorolt hatása; és az egyes országok attitűdje az illegális drogok fogyasztásával kapcsolatban. Néhány országban – pl. Finnországban – ha valaki szervezetében a közúti ellenőrzéskor a tesztelés során kábítószer mutatható ki, vádat lehet emelni ellene illegális drogfogyasztás miatt; más országokban – pl. Belgiumban és az Egyesült Királyságban – a közúti közlekedést szabályozó jogszabályok speciális záradékai tiltják ezen teszteredmények bármely más büntetőügyben történő felhasználását. A jogszabályok elkülöníthetők, vagy összeköthetők a közúti biztonság célját és a kábítószeres ellenőrzését.

A jogszabálynak végrehajthatónak és hitelesnek kell lennie. Nehéz tudományos módszerekkel vizsgálni, hogy a személy a vezetés ideje alatt ténylegesen a szer befolyása alatt van-e, azaz a képességeire hatással van-e. Egy lehetséges megközelítés szerint – a kimutatható anyagmennyiség alapján történő büntetés – a vezetési képességre esetleg egyáltalán nincs hatással a kábítószer mert, néhány kábítószer nyoma a fogyasztás után napokkal, vagy akár hetekkel később is kimutatható. Erre tekintettel, néhány jogszabály a vezető esetében a hátrányos hatást fogalmazza meg, míg más jogszabályok csak a befolyásoltságot – ez az utóbbi kikötés elméletileg lehetővé teheti azon személyek megbüntetését, akik ellenőrzött szert használtak abból a célból, hogy egy gépjármű vezetéséhez megfelelő állapotba kerüljenek.

A vezetők tesztelés céljából történő véletlenszerű megállításáról évek óta zajló viták egyik fél tiszta többségét sem mutatják. Az országok felében lehetséges a véletlenszerű megállítás, a másik felében viszont valamely gyanú szükséges ehhez.

A legtöbb országban tilos bármely szer hatása alatt gépjárművet vezetni. Néhány országban azonban egy listán gyűjtötték össze azon szereket, amelyekkel a szabálysértés megvalósul. Ezen listákról hiányozhatnak bizonyos drogok, így pl. gyógyszerek vagy új szintetikus kábítószeresek, amelyek még nem esnek szabályozás alá.

A büntetések formái igen különbözőek az egyes országokban: járművezetéstől való eltiltás meghatározott időre, pénzbüntetés és börtönbüntetés. A járművezetéstől való eltiltás időtartamának felső határa egyes országokban pár hónap, míg máshol egy év a minimuma. A pénzbüntetés néhány száz eurótól több ezerig terjedhet. A börtönbüntetések maximuma, még a szigorúan nem összehasonlítható bűncselekmények esetén is (pl. okozott-e sérülést, halált), napok és évek között változik. ■

*A nemzetközi áttekintésről részletesen az EMCDDA honlapján olvashatnak:
<http://eldd.emcdda.europa.eu/index.cfm?fuseaction=public.Content&nNodeID=19034&sLanguageISO=EN>*

CLUB HEALTH 2006 KONFERENCIA

4th International Conference on Nightlife, Substance Use and Related Health Issues:

A Drog Fókuszpont munkatársa részt vett a Club Health 2006 (4th International Conference on Nightlife, Substance Use and Related Health Issues) elnevezésű konferencián, melynek főbb témái a következők voltak:

- új trendek az alkohol- és rekreációs jellegű kábítószer-fogyasztásban
- az erőszak megelőzése a rekreációs színtéren
- az éjszakai élettel és a szórakozóhelyekkel kapcsolatos politika, tervezés és menedzsment
- az ártalom csökkentése, vagy a használat megelőzése: egészséggel kapcsolatos beavatkozások az éjszakai életben
- füstmentes szórakozás
- nemzetközi szórakozó túrizmus
- a klub kultúra változásai.

Munkatársunk „A rekreációs színtéren megjelenő droghasználat alakulása Magyarországon” címmel előadást tartott, melyben egy, az elmúlt évben a színtéren végzett kvalitatív kutatás eredményeit ismertette. A kutatás eredményei hamarosan könyv formájában is hozzáférhetőek lesznek. ■